

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
utsökningsavgifter**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om utsökningsavgifter skall stiftas. Lagen skall innehålla allmänna grunder med stöd av vilka avgifter uppbärs för de lokala utsökningsmyndigheternas, dvs. stadsfogdarnas, länsmännens och landskapsfogdens i landskapet Åland verkställighetsåtgärder och andra prestationer.

Det föreslås att om de allmänna grunderna för utsökningsavgifter skall stadgas genom en särskild lag. Skyldigheten att betala utsökningsavgifter och grunderna för bestämmande av avgifterna för indrivning av en penningfordran är även för nuvarande annorlunda än vad lagen om grunderna för avgifter till staten stadgar.

De föreslagna utsökningsavgifterna är i huvudsak desamma som de nuvarande, men det föreslås att namn skall fastställas för utsökningsavgifterna för klarhetens skull. Bland de namn som föreslagits för utsökningsavgifterna används tabellavgift, hinderavgift, verkställighetsavgift samt intygs- och kopieringsavgift för närvarande inofficiellt. Den föreslagna försäljningsavgiften är en ny utsökningsavgift. Avsikten är att utsökningsavgifternas kostnads- motsvarighet skall förbättras genom förslaget.

Det föreslås att, grunderna för gäldenärens betalningsskyldighet bevaras oförändrade. Största delen av utsökningsärendena består av verkställighet av en betalningsdom och enligt förslaget skall en sådan indrivning av en penningfordran också i fortsättningen den principen följas att gäldenärens utsökningsavgift bestäms utgående från storleken av det belopp som betalats för var och en fordran, och avgiften tas ut ur detta belopp innan pengarna redovisas för sökanden. En ny försäljningsavgift utöver tabellavgiften föreslås för exekutiva auktioner.

Enligt förslaget skall borgenärens betalnings-

skyldighet vid verkställighet av en betalningsdom göras klarare genom att hinderavgiften tydligare definieras som sökandens utsökningsavgift. Sökandens sekundära betalningsskyldighet föreslås förbli oförändrad, så att hinderavgiften uppbärs hos borgenären i de fall då utsökningsavgiften inte har kunnat uppbäras hos gäldenären, på grund av att verkställigheten mött hinder. Enligt förslaget skall hinderavgiften bestämmas så att den motsvarar de kostnader som åsamkas staten.

Enligt förslaget skall en verkställighetsavgift uppbäras för andra verkställighetsåtgärder än indrivning av en penningfordran. Avgiftens namn är nytt, men gäldenärens och borgenärens ansvar för verkställighetsavgiften föreslås förbli oförändrade. Verktällighetsavgiften skall bestämmas så att den motsvarar statens genomsnittliga totalkostnader för verkställigheten.

I propositionen föreslås ändringar i stadgandena om vilka som befrias från utsökningsavgifter. Statsmyndigheternas allmänna befrielse från utsökningsavgifter skall slopas. Den största sökanden inom utsökningen, skattemyndigheterna, skall emellertid behålla sin befrielse från utsökningsavgifter. Således uppbärs inte hinderavgift hos skattemyndigheterna i sådana fall då en skatt som skickats till utsökning inte kan uppbäras hos den skattskyldige. Dessutom föreslås det att indrivningen av underhållsbidrag skall vara avgiftsfri både för sökanden och gäldenären.

Enligt förslaget skall utsökningsavgifternas storlek fastställas genom förordning.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft tre månader efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	3.2. De viktigaste förslagen	9
ALLMÄN MOTIVERING	3	Tabellavgift	9
1. Inledning	3	Försäljningsavgift	9
2. Nuläget	3	Hinderavgift	10
2.1. Lagstiftning och praxis	3	Verkställighetsavgift	10
Grunderna för utsökningsavgifterna	3	Befriade från avgifter	10
Utsökningsavgift för indrivning av penningfordran	4	Ändringssökande	10
Hinderavgift	4	4. Propositionens verkningar	10
Övriga utsökningsavgifter	4	4.1. Ekonomiska verkningar	10
Sökandens sekundära betalningsskyldighet	4	4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	11
Befriade från avgifter	4	4.3. Verkningar på olika medborgargrupperns ställning	11
Utsökningens olika arbetsskeden	5	5. Ärendets beredning	11
2.2. Utsökningsavgiftssystemet i Sverige	6	6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	12
Grundavgift	6	DETALJMOTIVERING	12
Försäljningsavgift	6	1. Motivering till lagförslaget	12
Särskilda avgifter	6	2. Närmare stadganden och bestämmelser	18
Jämförelse med utsökningsavgifterna i Finland	6	3. Ikraftträdande	18
2.3. Bedömning av nuläget	7	LAGFÖRSLAG	19
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7	Lag om utsökningsavgifter	19
3.1. Mål och medel	7	BILAGA	21
Propositionens allmänna mål	7	Förordning om utsökningsavgifter	21
Indrivning av penningfordran	7		
Sökandens betalningsskyldighet	8		
Övriga utsökningsavgifter	8		
Befriade från avgifter	8		
Ändringssökande	9		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Lokala myndigheter inom utökningsorganisationen är i Finland stadsfogden och länsman-
nen samt landskapsfogden i landskapet Åland.
Länsstyrelsen är distriktsförvaltningsmyndighet
och justitieministeriet centralmyndighet.

Om utökningsmyndigheterna stadgas i ut-
ökningslagen, lagen om utökningsväsendet
(866/84) samt lagen om landskapsfogdeämbetet
i landskapet Åland (898/79). Verkställighet i
utökningsmål åligger enligt 1 kap 2 § utök-
ningslagen utmätningsmannen. Utmättnings-
män är stadsfogderna (38), länsmännen (218),
avdelningscheferna inom utökningsväsendet
(4) och landskapsfogden i landskapet Åland.
Biträdande utmätningsmannen bistår utmät-
ningsmannen. Biträdande utmätningsmannen
är i regel förrättningsman i utökningsärenden.

Om de allmänna grunderna för att statsmyn-
digheternas tjänsteåtgärder och service samt
övriga verksamhet skall vara avgiftsbelagda
samt om de allmänna grunderna för storleken
av avgifterna stadgas enligt 62 § regeringsfor-
men (1077/91) genom lag. Om de allmänna
grunderna för att statsmyndigheternas presta-
tioner skall vara avgiftsbelagda och de allmän-
na grunderna för avgifternas storlek stadgas i
lagen om grunderna för avgifter till staten
(150/92). Om utökningsavgifterna stadgas i
lagen om utökningsväsendet. Om de allmänna
grunderna för att de lokala utökningsmyndig-
heternas prestationer skall vara avgiftsbelagda
skall enligt förslaget också i framtiden stadgas
i en särskild lag. Utökning är lagskipnings-
verksamhet av samma rättsliga karaktär som
domstolsförfarandet och den allmänna princi-
pen är därför att den förlorande parten står för
kostnaderna. Enligt denna princip föreslås att
utökningsavgifterna i regel i första hand bet-
alas av gäldenären och förs i andra hand av den
som ansökt om verkställighet. Lagen om grun-
derna för avgifter till staten utgår däremot i
från att den som begärt en tjänst, dvs. sökand-
en, svarar för avgifterna. En annan orsak
varför en särskild lag föreslås för utöknings-
avgifterna är att nuvarande praxis föreslås
bibehållas i fråga om grunderna för utöknings-
avgiften vid indrivning av en penningfordran,
så att utökningsavgiften bestäms utgående
från det belopp som influtit för en fordran.

Eftersom det i regeringens proposition om

revidering av lagstiftningen om utökningsmyn-
digheterna och ändringssökande i utökningsä-
renden (RP 23/1994 rd) föreslås att alla andra
stadganden i lagen om utökningsväsendet ut-
om de som gäller utökningsavgifter skall
upphävas, föreslås inga ändringar i stadgande-
na om utökningsavgifter i denna lag. I stället
föreslås att en särskild lag om utökningsavgif-
ter skall stiftas och lagen om utökningsväsen-
det upphävas helt.

Det föreslås inte att stadganden om utök-
ningsavgifter skall intas i utökningslagen, ef-
tersom den är en processlag, i vilken stadgan-
den om avgifter för att täcka statens kostnader
inte är lämpliga.

Den allmänna utgångspunkten för förslaget
är att utökningsavgifterna bestäms på nuva-
rande grunder och att behovet av ändringar
har beaktats genom att i tillämpliga delar
iaktta de allmänna grunderna i lagen om
grunderna för avgifter till staten. Härigenom
har ändringarna närmast kunnat koncentreras
till att statens kostnader bättre kan täckas
genom utökningsavgifter. I förslaget har man
emellertid utgått från det faktum att utökning
är ett massförfarande och att uppbörden av
utökningsavgifter måste vara lätt att utföra i
praktiken, eftersom den inte får göra den
egentliga utökningsverksamheten svårare eller
långsammare. Invecklade utökningsavgifter
skulle öka kostnaderna för utökningen. I
förslaget har man dessutom utgått från att
utökningsavgifterna står i nära sammanhang
med den egentliga utökningsverksamheten och
föreslår därför att i lagen skall stadgas enbart
om avgifter och i övrigt hänvisas till stadgan-
dena i utökningslagen.

2. Nuläget

2.1. Lagstiftning och praxis

Grunderna för utökningsavgifterna

Enligt 8 kap. 5 a § utökningslagen (867/84)
stadgas särskilt om avgifter som uppbärs för
statens kostnader för utökning. Enligt 5 §
lagen om utökningsväsendet kan i ersättning
för de kostnader som utökningen orsakar
staten avgifter uppbäras till staten hos utök-

ningsparterna samt hos andra som anlitar utsökningsmyndigheternas tjänster. Närmare stadganden om avgifternas belopp utfärdas genom förordning (6 §). Om utsökningsavgifterna stadgas i förordningen om utsökningsavgifter (161/85). Både stadsfogdeämbetenas och länsmansdistriktens avgifter grundar sig på samma författningar. Utsökningsavgifterna har senast justerats den 1 december 1992 (991/92).

Enligt 6 § lagen om utsökningsväsendet skall avgifternas belopp fastställas så att de täcker minst en fjärdedel av de lokala utsökningsmyndigheternas totalkostnader. Kostnaderna skall beräknas på det sätt som anges i 2 § 1 mom. lagen om grunderna för avgifter till staten (980/73).

Utsökningsavgift för indrivning av en penningfordran

När pengar har indrivits hos en gäldenär, bestäms utsökningsavgiften med stöd av 2 § förordningen om utsökningsavgifter enligt det belopp som betalats till utmätningsmannen som följer:

Indriven fordran eller del därav	avgift
högst 400 mk	40 mk
över 400 mk men högst 1 000 mk	70 mk
över 1 000 mk men högst 2 000 mk	105 mk
över 2 000 mk men högst 4 000 mk	200 mk
över 4 000 mk men högst 8 000 mk	300 mk
över 8 000 mk	400 mk

Gäldenären betalar utsökningsavgiften för indrivning av en penningfordran så att utsökningsavgiften tas ut från de influtna medlen innan de redovisas till sökanden.

Hinderavgift

När handlingarna återsänds till sökanden på grund av att indrivningen mött hinder, t.ex. för att gäldenären är oanträffbar eller medellös eller för att sökanden återkallar sin ansökan om utsökning, skall sökanden enligt 3 § förordningen om utsökningsavgifter betala 50 mk per ärende i utsökningsavgift (s.k. hinderavgift). Försäkringsbolagen, kommunerna och vissa stora inkassoföretag betalar flest hinderavgifter.

Övriga utsökningsavgifter

För andra ärenden än sådana som gäller indrivning av en penningfordran uppbärs med stöd av 4 § förordningen om utsökningsavgifter 400 mk per ärende i utsökningsavgift. Denna avgift uppbärs t.ex. för vräkning, återtagning av föremål och uppgörelse enligt lagen om avbetalningsköp (91/66) samt kvarstad.

Sökandens sekundära betalningsskyldighet

Enligt 5 § lagen om utsökningsväsendet gäller i fråga om den inbördes ordningen för parternas betalningsskyldighet vad som i utsökningslagen är stadgat om kostnader i utsökningsärende. I enlighet härmed skall både utsökningsavgifterna och verkställighetskostnaderna i första hand betalas av gäldenären. Gäldenären skall betala utsökningsavgift för indrivning av en penningfordran också då fordran under tiden för utsökningen har betalats till någon annan än utsökningsmyndigheten. Först om utsökningsavgiften för indrivning av en penningfordran inte kan indrivas hos gäldenären på grund av hinder, uppbärs hos sökanden i utsökningsavgift en s.k. hinderavgift, som i allmänhet är mindre än den utsökningsavgift som uppbärs hos gäldenären. Hinderavgiften uppgår till 50 mark och den uppbärs en gång per ärende också om gäldenärerna i ett ärende är flera än en. Hinderavgiften inom utsökningen kan betraktas som ett slags behandlingsavgift, som betalas i efterskott. Den utsökningsavgift om 400 mark som uppbärs för annan verkställighet än indrivning av en penningfordran uppbärs först hos honom och, om den inte kan indrivas hos gäldenären, hos sökanden och uppgår då till samma belopp.

Befriade från avgifter

Enligt 5 § lagen om utsökningsväsendet är statsmyndigheterna befriade från avgifter, böter och vite indrivs avgiftsfritt och hos målsäganden i brottmål uppbärs inga avgifter. Betalningsfriheten gäller däremot inte statens affärsverk. En av de största sökandena inom utsökningen är skattemyndigheten, som i sin egenskap av statsmyndighet i dag är befriad från utsökningsavgifter. I praktiken innebär detta att om en skattefordran med tillhörande

utsökningsavgift inte kan indrivas hos gäldenären på grund av hinder (gäldenären är medellös eller oanträffbar) och ärendet återsänds till länsskatteverket försett med intyg över hinder, uppbärs ingen hinderavgift.

Utsökningens olika arbetsskeden

Det första arbetsskedet när ett ärende inkommer till utsökning är registreringen. Att registrera sådana privaträttsliga ansökningar i vilka verkställighetshandlingen består av en invecklad dom, är i allmänhet arbetsamt. I offentligrättsliga ärenden skickar däremot många sökande, såsom skattemyndigheterna, kommunerna och försäkringsbolagen, sina ansökningar i maskinläsbar form, varvid den manuella registreringen faller bort. Också i offentligrättsliga ärenden kan registreringen vara arbetsam i sådana fall när ett ärende överförs från ett annat distrikt, eftersom registreringen då skall utföras manuellt.

Följande arbetsskede när ett ärende inkommer till utsökning består av att skicka en uppmaning att ta kontakt eller ett betalningsföreläggande till gäldenären. Om det är fråga om ett utsökningsdistrikt som använder utsökningens ADB-baserade datasystem, skickas ett betalningsföreläggande automatiskt ut en vecka efter det att ärendet har registrerats i datasystemet. Om gäldenären är okänd, skall biträdande utmätningsmannen ta reda på hans adress. ADB-systemet utsätter automatiskt förfallodagen och räknar räntan, men på manuellt utskrivna betalningsförelägganden räknar biträdande utmätningsmannen ut räntan på kapitalet fram till förfallodagen. Om gäldenären inte betalar enligt betalningsföreläggandet, kan han komma överens med biträdande utmätningsmannen om ett betalningsprogram, enligt vilket den fordran som skall indrivas betalas i rater. Med hjälp av betalningsförelägganden fås ca 24 % och med hjälp av betalningsprogram som avtalats med biträdande utmätningsmannen ca 43 % av totalbeloppet av de indrivna medlen.

Om betalning inte sker efter ett betalningsföreläggande och gäldenären inte heller kommer överens om ett betalningsprogram, börjar utmätningsmannen reda ut om gäldenären har utmätningsbar inkomst eller egendom. Utredningen sker t.ex. med hjälp av skattemyndigheternas, folkpensionsanstaltens, arbetskrafts-

myndigheternas och andras register eller genom att besöka gäldenärens bostad eller företag. Utmätningen kan riktas mot gäldenärens löne-, närings- och pensionsinkomster samt hans egendom. Om lönen skall utmätas, skickar utmätningsmannen ett förhandsmeddelande om utmätning av lönen till gäldenären och ett betalningsförbud till arbetsgivaren. Betalningsförbudet innebär förbud att betala hela lönen till gäldenären och skyldighet att avge redovisning för den utmäta delen till utmätningsmannen. Utmätningen av löner och pensioner ger ca 10 % av de indrivna beloppen.

Att realisera lös och fast egendom är ett ytterst arbetsamt indrivningssätt. Genom exekutiva auktioner fås ca 15 % av de indrivna medlen in.

När medlen har indrivits hos gäldenären, redovisas de till sökandena och samtidigt återsänds handlingarna. Om medlen inte har kunat indrivas, återsänds handlingarna till sökanden med anteckning om hinder och en s.k. hinderavgift uppbärs. Medlen redovisas till sökanden en gång i veckan i utsökningsdistriktet.

Som exempel på arbetsskedena vid indrivning i andra ärenden än indrivning av en penningfordran kan nämnas handräckning och uppgörelse enligt lagen om avbetalningsköp (91/66) samt verkställighet av straffdomar.

När t.ex. den som sålt ett föremål på avbetalning hos utmätningsmannen ansöker om återtagning av föremålet, skall utmätningsmannen först finna gäldenären och det föremål som skall återtas. Föremålet skall antingen lämnas in till utmätningsmannen eller också skall utmätningsmannen gå till det ställe där föremålet som skall värderas finns. Därefter skall utmätningsmannen sätta upp en uppgörelse mellan säljaren och köparen. Om t.ex. köparen genom utmätningsmannens uppgörelse blir i skuld till säljaren, har säljaren rätt att få sin fordran utmätt med stöd av protokollet över uppgörelsen (om det inte har överklagats) så som stadgas om verkställigheten av en laga kraft vunnen dom.

Vid verkställighet av en straffdom är det fråga om verkställighet av bötesstraff, förvandlingsstraff för böter eller fängelsestraff. Beträffande arbetsskedena vid verkställighet av ett bötesstraff kan det hänvisas till de ovan nämnda arbetsskedena vid indrivning av en penningfordran. Vid verkställighet av ett fängelsestraff måste de dömda först påträffas. Dessutom kan

utmätningssmannen enligt 2 kap 1 d § förordningen om verkställighet av straff (555/90) skjuta upp verkställigheten av ett fängelsestraff med högst ett år och verkställighetsåtgärderna i fråga om ett förvandlingsstraff för böter med högst tre månader. Beslutet om uppskov förutsätter att utmätningssmannen har diskuterat med de dömda och rätt ut deras levnadsförhållanden, så att han kan avgöra om de förutsättningar för uppskov med verkställigheten av ett straff som anges i 2 kap, 1 c och 1 d §§ förordningen om verkställighet av straff finns.

2.2. Utsökningsavgiftssystemet i Sverige

Lokal utsökningsmyndighet i Sverige är kronofogdemyndigheten. Den uppbär utsökningsavgifter i utsökningsärenden för att täcka förrättningskostnaderna (17 kap. utsökningsbalken; förordning om avgifter vid kronofogdemyndigheterna nr 1094/92). Utsökningsavgifterna består i Sverige av en grundavgift, försäljningsavgift och särskilda avgifter. Utsökningsavgifter uppbärs både i privaträttsliga, enskilda, mål (E-mål) och offentligrättsliga, allmänna, mål (A-mål), såsom skatter, allmänna avgifter och böter.

Grundavgift

Den grundavgift som de svenska kronofogdemyndigheterna uppbär är en fast avgift och beror inte på fordrans storlek. Grundavgiften är 500 kr i offentligrättsliga ärenden och 1 000 kr i privaträttsliga ärenden. Om sökanden endast ansöker om en begränsad förmögensutredning, dvs. utmätning av lön, pension, dagpenning eller skatteåterbäring är grundavgiften 500 kr också i privaträttsliga ärenden. Om en begränsad förmögensutredning begärs vid "införsel" (utmätning av lön vid underhållsbidrag, skatter, offentliga avgifter, böter, viten) uppbärs hos gäldenären endast en avgift per påbörjat kalenderår, även om det är fråga om flera än ett ärende. En fullständig förmögensutredning täcker utmätning också av annat lösöre än lönen. Sökanden skall särskilt ansöka om utmätning av fast egendom. Om ärendet återkallas eller om gäldenären betalar på basis av betalningsföreläggandet, sänks grundavgiften till 500 kronor.

Utgångspunkten för prissättningen har varit att en fullständig förmögensutredning kräver lika mycket arbete som vräkning eller kvarstad.

Grundavgiften betalas i första hand av gäldenären. Om grundavgiften inte kan indrivras hos gäldenären, skall sökanden betala den. När indrivna medel börjar komma in, uppbärs först grundavgiften och därefter kapital, räntor m.m. Om gäldenären konstateras vara medellös, betalar sökanden 1 000 kr för en förmögensutredning i ett privaträttsligt mål. Inga utsökningsavgifter uppbärs hos sökanden om hans fordringar grundar sig på vad han har tilldömts i ersättning för ett brott. De som ansöker om underhållsbidrag är befriade från grundavgift. Däremot uppbärs grundavgiften hos den som betalar underhållsbidrag. Grundavgiften kan uppbäras i förskott hos sökanden endast om utmätningssmannen misstänker att sökanden inte betalar grundavgiften i det fall att den inte kan indrivras hos gäldenären eller om det finns några andra särskilda orsaker. Utmätningssmannen kan i oskäliga fall avstå från att uppbära utsökningsavgift.

Försäljningsavgift

En försäljningsavgift uppbärs för försäljning av lös och fast egendom. För försäljning av egendom uppbärs 4 % av varje köpesumma. För försäljning av värderad egendom uppbärs 3 % av det pris som egendomen värderats till. Stadgandena om realisering av utmätt egendom är olika i Sverige och Finland.

Särskilda avgifter

Särskilda avgifter uppbärs för andra kostnader som har åsamkats staten t.ex. kostnader för förvaltning, transport, förteckning eller värdering av egendom. De särskilda avgifterna motsvarar kostnaderna.

Jämförelse med utsökningsavgifterna i Finland

Allmänt sett täcker de svenska utsökningsavgifterna bättre statens kostnader för utsökningsverksamheten än de finländska utsökningsavgifterna. En fördel med grundavgiften är att sökandena försöker undvika att skicka onödiga

ärenden till utsökning och överväger vad det lönar sig för dem att begära av utsökningsmyndigheterna, eftersom sökanden, om gäldenären konstateras vara medellös, måste betala samma avgift som gäldenären hade varit tvungen att betala. Ur gäldenärens synpunkt visar en klar grundavgift vad det kostar att betala skulder genom utsökning.

Nackdelen med grundavgiften kan anses vara att utsökningsavgiften kan vara oskäligt stor i proportion till det kapital som skall indrivnas, vilket leder till att en gäldenär, som betalar en liten summa genom utsökningen, måste betala en oskälig summa i grundavgift. Den svenska lagstiftningen avviker emellertid från den finländska såtillvida att när en fordran inte har betalats, måste sökanden i Sverige först skicka fordran till ett privat inkassoföretag för indrivning, och indrivningen via dem är billigare. Dessa företag kan inte tillgripa tvångsmedel och de skall iaktta god indrivningssed. Inkassoföretagsverksamhet kräver tillstånd och utsöknings centralmyndighet, Riksskatteverket, kan dra in tillståndet, om indrivningsmetoderna är osakliga. Finland har ingen motsvarande lagstiftning om privata inkassoföretag och inga stadganden om privat inkassoverksamhet ingår i Finlands lagstiftning, varför utsökningsavgifterna inte kan stiga till samma nivå som i Sverige. En väsentlig del av borgenärens rättsskydd består av att en dom vid behov verkställs genom exekution till ett skäligt pris.

2.3. Bedömning av nuläget

Det nuvarande utsökningsavgiftssystemet i Finland har varit i kraft sedan 1985 och det har visat sig fungera bra i praktiken.

Nackdelarna i fråga om utsökningsavgifterna har närmast bestått av att de inte täcker de kostnader som utsökningen orsakar staten. Enligt lagen om utsökningsväsendet skall avgifternas belopp fastställas så att de täcker minst en fjärdedel av de lokala utsökningsmyndigheternas totalkostnader. Det har framför allt ansetts att utsökningsavgiften för de belopp som inflyter vid exekutiva auktioner är orimligt lågt. Då dessutom de statliga verken i och med resultatstyrningen omvandlats till begränsat självständiga resultatenheter inom statsbudgeten, höjer inte befriandet av alla statsmyndigheter från utsökningsavgifter kostnadseffekti-

viteten. Numera uppbärs hos statsmyndigheterna samma avgift för offentligrättsliga prestationer som hos andra kunder, om inte något särskilt skäl har ansetts finnas för något annat förfarande. Genom att belägga prestationerna med avgifter vill man främja resultatinriktningen i myndigheternas verksamhet.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Propositionens allmänna mål

År 1993 inkom ca 3,5 miljoner ärenden till utsökning och ca 3,4 miljoner behandlades. Till sökandena redovisades 4,04 miljarder i indrivna fordringar. På grund av det massförfarande som utsökningen innebär måste indrivningen vara enkel och lätt att tillämpa vid förrättningarna. Utsökningsavgiftssystemet kan dessutom inte vara fristående från utsökningsförrättningarna och måste därför följa stadgandena i utsökningslagen. De nuvarande utsökningsavgifterna har uppfyllt dessa krav väl och utgångspunkten för detta förslag är därför det nuvarande utsökningsavgiftssystemet, dock med syftet att förbättra kostnadsmotsvarigheten.

Indrivning av penningfordran

I fråga om indrivningen av en penningfordran syftar förslaget till att bevara det nuvarande systemet med en särskild tabellavgift för varje ärende, där avgiften bestäms utgående från det indrivna beloppet. Om t.ex. en fordran på 1 000 mk skall indrivnas hos en gäldenär och han betalar den i månatliga rater om 250 mk, uppgår utsökningsavgiften till $4 \times 40 \text{ mk} = 160 \text{ mk}$. För varje 250 marks rat uppbärs 40 mk i utsökningavgift. Om gäldenären betalar hela skulden på 1 000 mk på en gång, uppbärs hos honom 70 mk i utsökningsavgift. Sådana gäldenärer som har många skulder för utsökning och som betalar dem i många små rater kan bli tvungna att betala höga utsökningsavgifter jämfört med om de skulle betala hela sin skuld på en gång. En sådan utsökningsavgift per ärende är emellertid nödvändig, eftersom utsökningslagens stadganden gäller per ärende.

Om t.ex. en förrättning ändras genom ändringssökande, skall också utsökningsavgiften justeras, så att vid justeringen av avgiften endast avgiften för det ärende som ändringssökandet gällde justeras. En utsökningsavgift vars belopp beror på storleken av penningfordran är emellertid skälig för dem som tillfälligtvis råkar bli utsökningsgäldenärer, eftersom det inte är oskäligt dyrt att betala en enstaka liten skuld genom utsökning. I synnerhet med beaktande av att Finland inte har någon lagstiftning som skulle göra det möjligt att indriva små skulder genom privata företag till skäligt pris. Dessutom är man i Finland van vid en utsökningsavgift som bestäms på basis av penningfordrans belopp och den uppfattas som rättvis. En högre avgift som uppbärs för en stor fordran leder i genomsnitt till ett rättvist slutresultat. Det är svårt att räkna ut en kostnadsbaserad genomsnittlig utsökningsavgift för indrivning av en penningfordran, eftersom antalet ärenden är stort och arbetsinsatsen i vart och ett ärende kraftigt varierar.

Syftet med tabellavgiften är att fastställa en enkel och skälig avgift för de pengar som inflyter. Om egendom har mätts ut och den utmätta egendomen måste säljas leder detta till mycket extra arbete för utsökningsmyndigheterna. På grund av detta föreslås en särskild försäljningsavgift utöver tabellavgiften.

Sökandens betalningsskyldighet

Avsikten är att sökandens ansvar för utsökningskostnaderna skall ökas och antalet onödiga ärenden i utsökningen samtidigt minskas. Det finns nämligen vissa sökande som är alltför benägna att skicka tillbaka till utsökning ärenden som redan har återsänts på grund av hinder.

Den nuvarande hinderavgiften på 50 mmk, som uppbärs hos den som söker utsökning, täcker inte de genomsnittliga totalkostnader som staten orsakas för att konstatera hinder. Nuförtiden anses att borgenären i t.ex. privaträttsliga ärenden är ansvarig för vem han beviljar kredit och att sökandens andel av utsökningskostnaderna därför bör ökas. En höjning av hinderavgiften skulle säkert minska antalet utsökningsärenden. En låg hinderavgift gör emellertid att små fordringar indrivs via myndigheterna så att sökandena inte har behov av att tillgripa egna, kanske osakliga, indriv-

ningsmetoder mot gäldenärerna. Dessutom gör en låg hinderavgift det möjligt för en mindre bemedlad sökande att ansöka om utsökning, då han inte löper risk att behöva betala en hög utsökningsavgift, om den inte kan indrivas hos gäldenären. När någon har beviljats fri rättegång bestrids enligt 9 § lagen om fri rättegång (87/73) alla nödvändiga verkställighetskostnader med statens medel, om de inte kan indrivas hos motparten, förutsatt att inte ett tidigare utmättningsförsök har förfallit till följd av gäldenärens medellöshet. På basis av ovanstående kan sägas att en låg hinderavgift kan motiveras av rättsskyddsskäl.

Det föreslås att hinderavgiftens storlek skall fastställas så att den motsvarar de genomsnittliga kostnaderna för konstaterande av hinder. Den föreslagna hinderavgiften skulle, beräknad utgående från det nuvarande antalet ärenden, uppgå till 90 mk och alltså förbli skälig men ändå öka statens inkomster i enlighet med det uppställda målet och hindra sökande från att skicka onödiga ärenden till utsökning.

Övriga utsökningsavgifter

Den 400 marks utsökningsavgift som för närvarande uppbärs för övriga utsökningsärenden måste anses vara för låg. T.ex. när ett stort lager i en affär skall beläggas med kvarstad och förteckningen av egendomen är besvärlig täcker denna avgift bara en bråkdel av statens kostnader för åtgärderna. Målet är att på basis av nuvarande praxis fastställa en ny utsökningsavgift så att den bättre motsvarar de kostnader som staten åsamkas.

Befriade från avgifter

Avsikten är att ändra stadgandena om befrielse från utsökningsavgifter genom att slopa den allmänna befrielsen för statsmyndigheterna och foga underhållsbidragen till dem som indrivs utan utsökningsavgift.

I dagens läge uppbär statsmyndigheterna avgifter av varandra. Detta anses i och med resultatbudgeteringen innebära att myndigheterna noggrannare överväger användningen av andra myndigheters tjänster. Detta syfte är dock inte tillämpligt på myndigheterna inom justitie- och skatteförvaltningen eller åklagar- och förundersökningsmyndigheterna. Det före-

slås därför att dessa myndigheter skall få behålla sin befrielse från utökningsavgifter.

Ändringssökande

Målet som uppställts för stadgandena om sökande av ändring i utökningsavgifterna är att de skall vara så enkla som möjligt och lätta att förstå för parterna i utökningen. Av besvärсанvisningarna skall klart framgå vad en part skall göra om han anser att hans rättigheter har kränkts vid förrättningarna.

Det kan stadgas att besvär över utökningsavgifterna skall ske på något av två sätt. Besvären kan anföras hos länsrätten på samma sätt som i fråga om domstolsavgifter eller i enlighet med utökningslagen, för närvarande hos överexekutor och i framtiden eventuellt hos tingsrätten enligt förslaget i regeringens proposition om revidering av lagstiftningen om utökningsmyndigheterna och ändringssökande i utökningsärenden.

Utökningsavgifterna och besvären över dem står i nära samband med de utförda förrättningarna och i praktiken är det mycket sällsynt att besvär anföras enbart över utökningsavgifterna. T.ex. ärenden som gäller säkringsåtgärder (kvarstad, skingringsförbud), vräkningar och exekutiva auktioner vore det svårt för parterna att skriva besvärsskrifter, om det skulle vara nödvändigt att uppsätta en särskild skrift om ärenden om vilka stadgas i utökningslagen och en annan skrift om ärenden som gäller utökningsavgifter. Det skulle vara svårt i synnerhet i sådana fall i vilka besvären gäller indrivna kostnader och besvären skall anföras på det sätt som stadgas i utökningslagen. Eftersom besvär över en utökningsavgift står i nära samband med den övriga förrättningen, bör dessutom behandlingen av besvär över en verkställighetsavgift ske tillsammans med behandlingen av besvären över förrättningen. Det är likaså ändamålsenligt att, om besvär över själva förrättningen godkänns, samtidigt kunna korrigera utökningsavgifterna.

På ovan nämnda grunder kan det konstateras att det med tanke på parternas rättsskydd och på att behandlingen av ärendena skall vara smidig och enkel är ändamålsenligt att besvär över utökningsavgifter anföras på samma sätt som över övriga utökningsförrättningar. Beträffande sökande av ändring i utökningsavgifterna föreslås att en hänvisning till utök-

ningslagen skall intas i stadgandena. Om inte något annat stadgas i lagen om utökningsavgifter, gäller i tillämpliga delar vad som i utökningslagen stadgas om verkställighet och ändringssökande. Ett sådant hänvisningsstadgande innebär också att stadgandena om utmätningsmannens befogenheter, delegering och övervakning, vilka hör till betalningsprocessen, kommer från utökningslagen. Lagen om grunderna för avgifter till staten behövs dessutom inte ändras, om stadgandena om ändringssökande i utökningen förnyas. T.ex. i den ovan nämnda om revidering av lagssitföringen om utökningsmyndisreferna och ändringssökande i utökningsärenden föreslås stadganden om utmätningsmannens självrättelse vilka kunde tillämpas också på utökningsavgifter.

3.2. De viktigaste förslagen

Tabellavgift

Det föreslås att utökningsavgiften för indrivning av en penningfordran skall vara en likadan tabellavgift som för närvarande. Som grund för avgiften föreslås att lagen skall stadga att avgiftens storlek beror på storleken av det indrivna beloppet. Dessutom skall en nedre och en övre gräns för tabellen fastställas. Som nedre gräns föreslås den nuvarande nedre gränsen och som övre gräns en högre övre gräns än för närvarande. Den detaljerade graderingen av tabellen skall enligt förslaget fastställas genom förordning, så att behovet av ändringar i avgifterna t.ex. till följd av ändringar i penningvärdet kan tillgodoses utan att lagändringar behöver göras. Den lagstadgade övre gränsen för tabellavgiften skall enligt förslaget inte vara obligatorisk, utan den skall vara ett tak, över vilket tabellavgiften, som skall fastställas närmare genom förordning, inte får stiga.

Försäljningsavgift

Om det vid indrivningen av en penningfordran blir nödvändigt att realisera utmätt egendom, orsakas staten märkbart större kostnader än om fordran betalas i pengar eller utmäts i pengar, t.ex. från lönen eller pensionen. Det föreslås att denna extra kostnad skall täckas genom att en försäljningsavgift, som uttas från köpesumman, uppbärs utöver tabellavgiften. Försäljningsavgiften skall enligt förslaget upp-

bäras för exekutiva auktioner på fast egendom och inteckningsbar lös egendom samt bostadsaktier. Exekutiva auktioner på sådan egendom medför i allmänhet mycket arbete och åsamkar utsökningsmyndigheterna de största kostnaderna. Om något föremål av ringa värde har blivit utmätt, t.ex. en äldre bil, får avgiften för realisering av föremålet inte vara hög, men statens kostnader för ett föremål vid en exekutiv auktion av lösöre är i allmänhet inte heller höga, eftersom flera föremål säljs vid en och samma auktion. Det föreslås att ingen försäljningsavgift skall uppbäras på medel som inflyter från exekutiva auktioner på sådana föremål, utan att endast tabellavgift skall uppbäras på dem, såsom också nu är fallet.

Hinderavgift

Det föreslås att hinderavgiften som uppbärs hos sökanden vid indrivning av en penningfordran skall fastställas på samma grunder som nu. Hinderavgiften som en utsökningsavgift för sökanden utgör ett undantag från utsökningens allmänna princip att svaranden står för kostnaderna. Den nuvarande hinderavgiften är så liten att detta undantag knappast alls har kritiserats, men om hinderavgiften stiger mycket högt, kan olägenheter uppstå. Det anses dock viktigt att också sökanden delvis svarar för utsökningskostnaderna bl.a. därför att det är sökanden som beslutar hur ofta han åter-sänder till utsökning skulder som någon som har konstaterats vara medellös har.

På grund av massförfarandet i utsökningen och för att avgifterna skall vara enkla föreslås att nuvarande praxis med endast en hinderavgift som uppbärs vid hinderredovisningen skall fortsätta. Om en del av skulden har indrivits har gäldenären eventuellt betalat en liten tabellavgift, men när resten av ärendet återsänds med anteckning om hinder uppbärs hinderavgift hos sökanden. På så sätt svarar gäldenären och borgenären gemensamt för en del av utsökningskostnaderna för hinder.

Storleken på hinderavgiften skall enligt förslaget motsvara de genomsnittliga totalkostnaderna för konstaterandet av hinder. Med nuvarande kostnader och antal ärenden kommer hinderavgiften, om den bestäms på detta sätt, att nästan fördubblas, dvs. stiga från 50 mark till 90 mark.

Verkställighetsavgift

Verkställighetsavgiften föreslås gälla andra verkställighetsärenden än indrivning av en penningfordran. Verkställighetsavgiften skall gälla t.ex. vräkning, kvarstad, handräckning och uppgörelse enligt lagen om avbetalningsköp samt andra betalningsdomar än verkställighet av betalningsskyldighet. För dessa verkställighetsåtgärder föreslås en avgift, kallad verkställighetsavgift, som utgår per ärende och täcker alla verkställighetsåtgärder som vidtas i ärendet. Avgiften skall bestämmas på basis av de genomsnittliga totalkostnaderna.

Befriade från avgifter

I förslaget har slopats den befrielse från utsökningsavgifter som alla statsmyndigheter har åtnjutit. Om de statsmyndigheter, t.ex. skattemyndigheterna, för vilka befrielsen från utsökningsavgifter kvarstår skall stadgas särskilt. Dessutom föreslås att underhållsbidrag skall indrivnas avgiftsfritt. Denna befrielse skall gälla alla ansökningar om underhållsbidrag oberoende av om det är fråga om den del som kommunen betalar i form av underhållsstöd eller den del som betalas direkt till barnet som underhållsbidrag. I praktiken är det omöjligt att vid indrivningen särskilja underhållsbidraget från underhållsstödet, eftersom sökanden i båda fallen i allmänhet är kommunen och utmätningssmannen inte kan följa med hur kommunen fördelas de indrivna medlen mellan underhållsbidrag och underhållsstöd.

Ändringssökande

I fråga om ändringssökande föreslås att hänvisning görs till stadgandena i utsökningslagen. Enligt förslaget skall ändringssökandet uttryckligen nämnas i hänvisningen till utsökningslagen, så att inte oklarhet uppstår om den föreslagna principen att besvär över förrättningen och utsökningsavgiften anföras på samma sätt.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Utsökningsväsendets utgifter uppgår till ca

410 milj. mk om året. År 1992 inflöt 168 milj. mk i utsökningsavgifter och år 1993 279 milj. mk. I genomsnitt täcks ca 60 % av utsökningsväsendets utgifter (indirekta kostnader inbegripna). Ökningen av inkomsterna från utsökningsavgifterna 1993 berodde på den exceptionella situationen som den ekonomiska lågkonjunkturen framkallade, två skatteåterbärningar samt höjda utsökningsavgifter.

Om förslaget genomförs beräknas inkomsterna från utsökningsavgifterna öka enligt följande:

	milj. mk
Höjningar av tabellavgifterna	32,1
Höjning av hinderavgiften	27,6
Höjning av den s.k. förbetsbetalningsavgiften	5,6
Försäljningsavgift	10,1
Verkställighetsavgift	4,7
Totalt	80,1

Statens inkomster ökar med ungefär 80 milj. mk.

Verkningarna på kostnaderna för de ärenden som befrias från utsökningsavgifter har beräknats till ca 80 milj. mk som följer:

	milj. mk
Avgiftsfrihet för underhållsbidrag	21
Verkställighet av bötesstraff	18
Verkställighet av fängelsestraff	2
Verkställighet av skattefordringar	34

I förslaget beräknas utsökningsväsendets kostnadsansvar fördela sig som följer:

		milj.mmk
Avgiftsfri utmätning 20 % uppskattningsvis ca		80
Sökandens ansvar 20 %	”	80
Gäldenärens ansvar 60 %	”	250

Genom att underhållsbidragen befrias från utsökningsavgifter förbättras barnets ekonomiska ställning i någon mån, eftersom de utmätta medlen i sin helhet redovisas till barnet. De underhållsbidrag som har kommit till utsökning inflyter ofta genom utmätning av lönen som delbetalning en gång i månaden och härigenom ökar den summa som barnet får varje kalendermånad med ett belopp motsvarande utsökningsavgiften, om det inte är fråga om den kommunala underhållsstödsdelen. Den föreslagna avgiftsfriheten för underhållsbidrag

innebär inbesparingar också för kommunen, eftersom kommunen betalar underhållsstöd åt barnet och inhämtar denna underhållsstödsdel via utsökningen. År 1993 inflöt ca 20,9 milj. mk i utsökningsavgifter för ansökningar om verkställighet av underhållsbidrag. Det är omöjligt att säga hur denna summa var fördelad mellan kommunen och den som tog emot underhållsbidraget.

Höjningen av hinderavgiften är av betydelse framför allt för försäkringsbolag och stora inkassoföretag. Höjningen av hinderavgiften från 50 mk till 90 mk innebär t.ex. för försäkringsbolagen extra kostnader på ca 15 milj. mk om året.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har vissa mindre verkningar på utsökningsmyndigheternas arbete, men några egentliga organisationsändringar eller personalökningar förorsakar den inte.

4.3. Verkningar på olika medborgargrupper ställning

Den föreslagna övre gränsen för tabellavgiften och den nya försäljningsavgiften medför i viss mån tilläggskostnader för utsökningssgäldenärerna. Fastställandet av storleken på hinderavgiften medför tilläggskostnader för dem som ansöker om utsökning. Detta kan öka behovet av höjning av försäkringspremierna. Den avgiftsfria indrivningen av underhållsbidrag förbättrar situationen för de barn som får underhållsbidrag.

5. Ärendets beredning

Propositionen har utarbetats som ett tjänstearbete av en arbetsgrupp som justitieministeriet tillsatte den 11 mars 1993. I arbetsgruppen har ingått representanter för justitieministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, skattestyrelsen och stadsfogdeämbetet i Tammerfors.

Utlåtanden om propositionen har avgetts av finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, skattestyrelsen, utsökningens fackorganisationer, Finlands Kommunförbund, Finska

Försäkringsbolagens Centralförbund, Arbetspensionsanstaltens Förbund och Suomen Perimistöimistöt Liitto.

På basis av utlåtandena har propositionen ändrats så att i den har strukits dels en sats som förbjuder förnyad indrivning av hinderavgift och dels definitionen av försäljningsavgiften som en procentuell avgift som gäller alla exekutiva auktioner. Dessutom har skatteförvaltningsmyndigheterna fogats till de myndigheter som befrias från avgifter. Representanterna för sökandena och fackorganisationerna har i sina utlåtanden kritiserat att sökandens ansvar har ökat genom att hinderavgiften höjts. Propositionen utgår från att också sökanden delvis skall svara för utsökningskostnaderna. På denna grund föreslås en hinderavgift som uppbärs hos sökanden om handlingarna återlämnas till honom till följd av att indrivningen mött hinder eller sökanden återkallat sin ansökan. Hinderavgiftens belopp skall fastställas enligt de genomsnittliga totalkostnaderna för konstaterandet av hinder. Verkställighetsavgiften har kritiserats i utlåtandena; i vissa fall har den ansetts vara för hög. Propositionen utgår från att utsökningsförfarandet är ett massförfarande och att det därför inte kan finnas många olika slags avgifter utan verkställighet-

savgiften måste motsvara de genomsnittliga totalkostnaderna.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

I regeringens proposition om revidering av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden, som är under behandling i riksdagen, föreslås att lagen om utsökningsväsendet skall upphävas till de delar som gäller 1—4 §§. I föreliggande proposition föreslås att lagen om utsökningsväsendet skall upphävas till de delar som gäller 5 och 6 §§. Eftersom avsikten är att lagen om utsökningsväsendet skall upphävas helt borde i samband med behandlingen i riksdagen den proposition som avses träda i kraft senare ändras så att lagen om utsökningsväsendet i sin helhet blir upphävd.

Propositionen ansluter sig till 1995 års budgetförslag och avses bli behandlad i samband med det, eftersom propositionen ökar utsökningsväsendets inkomster och de föreslagna befrielserna från utsökningsavgifter minskar utgifterna för de myndigheter som befrias från avgifterna.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

Allmänt. Enligt 8 kap. 5 a § utsökningslagen stadgas särskilt om avgifter som uppbärs för statens kostnader för utsökning. Om utsökningsavgifterna stadgas i 5 och 6 §§ lagen om utsökningsväsendet. Denna lag har föreslagits bli upphävd med undantag av de delar som gäller avgifter. Det föreslås att en egen lag stiftas för utsökningsavgifterna och lagen om utsökningsväsendet kan då upphävas i sin helhet.

1 §. *Tillämpningsområde.* Lokala utsökningsmyndigheter är stadsfogdeämbetet och länsmannen samt landskapsfogden i landskapet Åland. Stadsfogdeämbete i Helsingfors stad är Helsingfors exekutionsverk. Distriktsförvaltningsmyndighet och överexekutor är länsstyrel-

sen. Lagförslaget gäller inte de avgifter som uppbärs för överexekutors prestationer. Verkställighet i utsökningsmål enligt utsökningslagen åligger de lokala utsökningsmyndigheterna, som är verkställighetsmyndigheter för straffdomar. Verkställighet i utsökningsmål åligger enligt 1 kap. 2 § utsökningslagen utmätningsmannen. Utmätningssmannen bistås enligt 1 kap. 2 § 3 mom. utsökningslagen av en biträdande utmätningsman. Enligt 2 § 3 mom. utsökningslagen kan utmätningsmannen även vid behov ålägga en annan tjänsteman som är underställd honom att utföra ett enskilt verkställighetsuppdrag. Utöver ovan nämnda verkställighetsuppdrag begärs utmätningsmannens tjänster vid utfärdandet av olika slags intyg.

Om avgiftsfri verkställighet stadgas i särskilda lagar. Med stöd av 9 § lagen om fri

rättegång befrias den som erhållit fri rättegång från skyldighet att betala verkställighetskostnader första gången han ansöker om det. I förordningen om skuldsanering för privatpersoner (58/93) stadgas att gäldenären inte är skyldig att betala i förordningen om utsökningssavgifter nämnd utsökningssavgift för betalningarna till utmätningsmannen. Enligt lagen om godkännande av vissa bestämmelser i den nordiska konventionen angående underhållsbidrag samt tillämpningen av konventionen (702/62) försiggår verkställigheten utan avgift för den berättigade, såframt den ej skall ske i den ordning som gäller beträffande fast egendom. Förslaget avser inte att upphäva sådana särskilda stadganden, utan det föreslås att utsökningssavgifter skall uppbäras, om inte något annat stadgas.

Stadganden om kostnader i utsökningssmål finns i 8 kap. utsökningsslagen. Avsikten är att dessa stadganden skall förbli i kraft och senare revideras i samband med reformen av utsökningsslagen. Vid verkställigheten särskils de åtgärder för vilka utsökningssmyndigheterna betalar med statens budgetmedel och de åtgärder som med stöd av 8 kap. utsökningsslagen som sådana går direkt till den betalningsskyldige för betalning. Som exempel på de sistnämnda kan anföras kostnaderna för förvaring eller överföring till en utomstående av föremål vid verkställighet av en säkringsåtgärd eller kostnaderna för kungörelse av en exekutiv auktion. I 7 kap. 10 § (1065/91) rättegångsbalken torde med kostnader avses både sådana kostnader som avses i 8 kap. utsökningsslagen och orsakas av en säkringsåtgärd och utsökningssavgifter som betalats till utsökningssmyndigheterna. Enligt förslaget skall i lagen dessutom för klarhetens skull stadgas att postavgifter, bankernas serviceavgifter samt avgifter som olika myndigheter uppbär för registerutredningar som en utmätningsman inhämtar på tjänstens vägnar inte skall anses vara kostnader som skall betalas särskilt. T.ex. Bilregistrcentralen uppbär avgift hos utmätningsmannen för gravationsbevis för inteckningsbara fordon. Likaså betalar utsökningssmyndigheterna Postbanken ca 5 milj. mk om året i olika slag av expeditionsavgifter inom utsökningssdistriktens penningrörelse. Enligt förslaget skall kostnader av detta slag beaktas när storleken på utsökningssavgifterna fastställs. Dessa avgifter uppbärs inte heller nu som särskilda kostnader.

Enligt förslaget skall för klarhetens skull

stadgas att om avgifterna till staten för delgivning av stämning stadgas särskilt, eftersom enligt lagen om stämningsmän (1435/92) en biträdande utmätningsman också är stämningsman i länsmansdistrikten och en utmätningsman och en biträdande utmätningsman vid ett stadsfogdeämbete är berättigade att verkställa delgivningar som en stämningsman. I 4 § förordningen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (774/93) stadgas om avgifter som uppbärs för delgivningar som verkställs av en stämningsman.

2 §. *Utsökningssavgifter.* För klarhetens skull skall för varje utsökningssavgift stadgas ett eget namn. Dessa namn är tabellavgift, hinderavgift, försäljningsavgift, verkställighetsavgift samt intygs- och kopieringsavgift. Namnen har bestämts på basis av de nuvarande inofficiella namnen. Försäljningsavgiften är en ny avgift. I fråga om verkställighetsavgiften används för närvarande det inofficiella namnet annan utsökningssavgift. Eftersom många ärenden kommer in för utsökning, föreslås ett så enkelt utsökningssavgiftssystem som möjligt.

3 §. *Avgifternas storlek.* I 1 mom. i paragrafen föreslås att den nuvarande principen vid indrivning av en penningfordran skall bevaras, dvs. att gäldenären skall betala en utsökningssavgift för indrivningen och att storleken på den bestäms enligt det belopp som inflyter för fordran. Om gäldenären har flera skulder för utsökning, bestäms borgenärernas rätt till betalning i enlighet med stadganerna i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning (1578/92). Beloppet som inflyter för varje fordran framgår av indrivningskvittot. Utsökningssavgift uppbärs enligt slutsumman på indrivningskvittot för fordran. Denna utsökningssavgift per indrivningskvitto är en utsökningssavgift per fordran, dvs. per ärende. Detta arrangemang är nödvändigt därför att utsökningsslagen stadgar om verkställighet av enskilda fall. En utsökningssavgift per ärende är klar och tydlig också med tanke på redovisningen av medel, eftersom indrivningskvittot anger hur medlen redovisas. Vid redovisningen av medlen, vilken sker en gång i veckan i utsökningssdistrikten, framgår det av kontoutdraget över pengar som inkommit till kontot för tjänstemedel hur mycket gäldenären har betalat och av indrivningskvittot hur mycket som redovisas till sökanden (borgenären) och hur mycket som överförs till staten i form av utsökningssavgifter.

En utsökningsavgift per fordran är likaså klar med tanke på ändringssökande, eftersom man, om förrättningen justeras, samtidigt måste kunna justera den uppburna utsökningsavgiften.

För indrivning av en penningfordran föreslås en utsökningsavgift kallad tabellavgift, som är en fast avgift, graderad beroende på storleken av det indrivna beloppet. Det föreslås att lagen skall stadga om en nedre och en övre gräns för tabellen i proportion till det indrivna beloppet. Enligt förslaget skall detaljregleringen av tabellen göras genom förordning därför att det är alltför besvärligt att genom lag i detalj justera graderingen av tabellen till följd av att penningvärdet eller utsökningens kostnadsnivå ändras.

Den nedre gränsen för tabellavgiften föreslås vara densamma som den är nu i förordningen om utsökningsavgifterna. Som nedre gräns föreslås sålunda en utsökningsavgift om 40 mk för en fordran på högst 400 mk. År 1993 inflöt ca 280 000 utsökningsavgifter för indrivna fordringar på högst 400 mk och ca 260 000 utsökningsavgifter för indrivna fordringar på över 400 mk men högst 1 000 mk. Sammanlagt inflöt alltså drygt en halv miljon utsökningsavgifter enligt de två nedersta stegen på den gällande avgiftstabellen. Allt som allt inflöt ca 3,5 milj. utsökningsavgifter. Eftersom ett stort antal små fordringar indrivs i Finland genom utmätning av lön eller pension och eftersom tabellavgiften kan vara för hög för s.k. multigäldenärer, föreslås att tabellens nedre gräns inte skall höjas. Fördelningen av pengarna vid utmätning av lön utjämnas genom utsökningslagens 6 kap. 23 § enligt vilken utmätningssmannen vid utmätning som riktar sig mot en periodisk inkomst eller gäldenärens periodiska prestationer i enlighet med vad som närmare stadgas genom förordning fördelar de tillgångar som utmätts eller de tillgångar som i övrigt influtit till utmätningssmannen turvis mellan borgenärerna. Däremot föreslås en höjning av tabellens övre gräns, som dock inte genast skall tas i bruk genom förordning, utan som endast skall finnas som en möjlighet, om det skulle bli nödvändigt på grund av förändringar i penningvärdet eller några andra orsaker, t.ex. om arten av gäldenärsmålen skulle ändras så att multigäldenärernas antal skulle minska i utsökningen eller om ändringar i utsökningsverksamheten och därigenom i utsökningsväsendets kostnadsnivå skulle stadgas. Den föreslagna lägsta avgiften på tabellen motsvarar inte i

något ärende de genomsnittliga totalkostnaderna för utsökningen. Det har beräknats att den minsta behandlingskostnaden för ett ärende är ca 100 mk och det genomsnittliga priset för ett ärende ca 140 mk. Som högsta tabellavgift föreslås 2 000 mk, som skulle uppbäras när den indrivna fordran överstiger 100 000 mk.

I paragrafens 2 mom. skall enligt förslaget stadgas om hinderavgift i de fall i vilka de indrivningsåtgärder som sökanden ansökt om inte kan vidtas och handlingarna återsänds till sökanden med ett meddelande om varför indrivningen mött hinder. De vanligaste indrivningshindren är: gäldenären är medellös, gäldenären är oanträffbar, gäldenären har gått i konkurs eller gäldenären har beviljats skuldsanering. Indrivningen förhindras också i det fall att sökanden återkallar sin ansökan. Med anledning av en ansökan om utsökning skall utmätningssmannen i princip vidta alla de förfaranden som stadgas i utsökningslagen. Eftersom utsökningsförfarandena är fastställda i utsökningslagen, föreslås för samtliga hinder en och samma avgift vars storlek fastställs så att den motsvarar de genomsnittliga totalkostnaderna för konstaterande av hinder. Det är i praktiken ytterst svårt att dela in hindren i billiga och dyra hinder och det skulle kräva att definitioner av konstaterandet av hinder intas i utsökningslagen. Det föreslås att beloppet av hinderavgiften skall bestämmas genom förordning. Till arbetet för att konstatera hinder hör att registrera ärendet, utreda registeruppgifter om gäldenären (adressuppgifter), skicka betalningsuföreläggande, utreda arbetsplatsuppgifter samt utföra många andra förmögenhetsutredningar av gäldenären. Sökanden skall betala hinderavgiften också om skulden delvis har indrivits, eftersom det i sådana fall görs en penningredovisning över de medel som har influtit och en hinderredovisning över de delar där indrivningen har mött hinder.

Det föreslås att hinderavgiften definieras som en avgift som betalas av sökanden. Enligt justitieministeriets nu gällande anvisningen om utsökningsavgifter (12.12.1990/ 2443/36/90 OM) har sökanden, om han har blivit tvungen att betala utsökningsavgiften på grund av att den inte har kunnat indrivnas hos gäldenären, rätt att på basis av intyget i verkställighetshandlingen kräva att gäldenären återbetalar till honom de utsökningsavgifter och andra utsökningskostnader som han har betalat i samband med tidigare utsökningsförsök. Den nuvarande

hinderavgiften är så låg för sökanden att ett ärende som återsänds med intyg över hinder ofta med korta mellanrum skickas tillbaka till utsökning bara för säkerhets skull. Det anses i dag att borgenären i privaträttsliga mål skall vara ansvarig för vem han beviljar kredit. Å andra sidan måste man vid fastställandet av priset på hinderavgiften se till att också mindrebemedlade personer kan ansöka om verkställighet. Hinderavgiften skall enligt förslaget bestämmas så att den motsvarar de genomsnittliga totalkostnaderna för konstaterandet av hinder, vilket leder till att den med nuvarande antal ärenden och kostnader stiger från 50 mk till 90 mk.

I paragrafens 3 mom. skall enligt förslaget stadgas om en försäljningsavgift för de tillfällen då utmätt egendom måste realiserar vid indrivningen av en penningfordran, om fordran inte har betalats frivilligt och inte har kunnat betalas genom utmätning av lön, pension eller annan inkomst. Innan den exekutiva auktionen anordnas har staten åsamkats samma kostnader för indrivning av fordran som annars vid indrivning av fordran. Det förslås därför att en särskild försäljningsavgift skall uppbäras vid sidan av tabellavgiften. Försäljningsavgiften skall enligt förslaget uppbäras för de exekutiva auktioner som förorsakar utsökningsmyndigheterna mest arbete, dvs. exekutiva auktioner på fastigheter, jordområden, fartyg i fartygsregistret, luftfartyg, bostads- eller fastighetsbolagsaktier samt inteckningsbara fordon och arbetsmaskiner enligt 1 § lagen om inteckning i bil (5/77). Ingen försäljningsavgift föreslås för exekutiva auktioner på annat lösöre, utan en tabellavgift uppbärs på samma sätt som nu för realiseringen enligt det belopp som redovisas för var och en fordran. Det lösöre som inte omfattas av den föreslagna försäljningsavgiften är av mycket varierande art (televisioner, motor, personbilar) och fastställandet och tillämpningen av en särskild fast försäljningsavgift vid försäljningen av sådana saker av ringa värde kunde försvåra den praktiska utsökningsverksamheten. Vid exekutiva auktioner på sådana lösa saker säljs dessutom flera saker tillsammans och statens kostnader fördelas på många saker.

På grund av det lägsta godtagbara budet enligt 5 kap. 28 § utsökningslagen och författningarna om uppsättandet av en borgenärsförteckning enligt 5 kap. 25 § utsökningslagen lämpar sig en fast försäljningsavgift om ett

bestämt belopp bäst för en exekutiv auktion på en fastighet. Det lägsta bud som får antagas vid en exekutiv auktion skall överstiga kostnaderna, det föreslagna försäljningspriset och de borgenärsfordringar som har större förmånsrätt än sökandens fordringar. Försäljningsavgiften skall också antecknas i borgenärsförteckningen, som ligger som grund vid fördelningen av köpesumman. Försäljningsavgiften skall därför vara en fast avgift som är bekant när borgenärsförteckningen uppgörs och det lägsta godtagbara priset vid en exekutiv auktion av en fastighet fastställs. Försäljningsavgiften föreslås vara av en storlek som motsvarar statens genomsnittliga totalkostnader för prestationen. Exekutiva auktioner av fastigheter medför i allmänhet mest arbete och en högre försäljningsavgift kunde därför stadgas genom förordning för exekutiva auktioner på fastigheter än för exekutiva auktioner på t.ex. bostadsaktier. Kostnaderna för en exekutiv auktion på en fastighet är inte alltid beroende av fastighetens värde, eftersom det t.ex. kan kräva mycket arbete att reda ut gränserna och servituten för en fastighet av ringa värde och att värdera den.

I paragrafens 4 mom. föreslås att en fast avgift som betalas per ärende skall uppbäras för alla andra verkställighetsåtgärder som utmättningsmannen vidtar än indrivning av en penningfordran. En sådan utsökningsavgift uppbärs också nu. Det föreslås att denna avgift för klarhetens skull skall benämnas verkställighetsavgift, så att verkställighetsförrättningarna bättre kommer fram i namnet och så att den skiljer sig från tabellavgiften och hinderavgiften, som har föreslagits för indrivningen av en penningfordran. Verktällighetsförrättningar är t.ex. vräkningar, uppgörelser enligt lagen om avbetalningsköp, säkringsåtgärder (närmast kvarstad) och verkställighet av en dom av tvångsutförande. Verktällighetsavgiften skall enligt förslaget till sin storlek motsvara statens genomsnittliga totalkostnader för prestationen.

Olika slag av intyg begärs av utmättningsmannen. T.ex. för beskattningen begärs intyg över räntor som erlagts under ett kalenderår samt över erlagda underhållsbidrag, fastän gäldenären får dessa uppgifter på de indrivningskvitton som han har fått avgiftsfritt i samband med betalningarna. Enligt 7 § utsökningsförordningen (162/85) ger utmättningsmannen intyg över omständigheter som han har antecknat på dagbokskort samt intyg för

kreditupplysningsverksamhet. Det föreslås att intygsavgifterna och kopieringsavgifterna till sin storlek skall motsvara statens genomsnittliga totalkostnader för prestationen.

4 §. *Uppbörd av avgifter.* Enligt förslaget skall grunderna för skyldigheten för parterna i utsökningen att betala utsökningsavgifter förbli oförändrade. Parterna svarar för utsökningsavgifterna efter att ärendet har kommit till utsökning. När ärendet har kommit till utsökning, uppstår det i allmänhet också kostnader för staten, och tidpunkten, då betalningsskyldigheten börjar, grundar sig därför på förorsakandet av kostnader och klarhet.

Vid indrivning av en penningfordran skall enligt förslaget tabellavgiften och försäljningsavgiften, som har föreslagits som utsökningsavgifter för gäldenären, tas från beloppet, innan det redovisas till sökanden. Dessa avgifter skall uttas ur det influtna beloppet efter att kostnaderna enligt 8 kap. utsökningslagen har betalats. Tabellavgiften skall enligt förslaget fortsättningsvis utgå per ärende, så att avgiftens storlek bestäms utgående från slutsumman på indrivningskvittot, men när medlen redovisas skall först kostnaderna enligt 8 kap. utsökningslagen och därefter utsökningsavgifterna betalas och resten av medlen fördelas mellan borgenärerna enligt stadganden i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning. Tabellavgiften skall alltså uppbäras i s.k. förbibetalningsfall. Gäldenären kan vid indrivning av en penningfordran eventuellt betala sin skuld direkt till sökanden för att därigenom undvika utsökningsavgifterna. Staten har emellertid åsamkats kostnader ända sedan ärendet kom till utsökning. Det föreslås därför att utsökningsavgift skall uppbäras också i de fall i vilka fordran under utsökningen betalas direkt till borgenären.

En verkställighetsavgift för andra ärenden än indrivning av en penningfordran skall uppbäras i samband med verkställigheten med undantag av ärenden som gäller säkringsåtgärder och handräckning och uppgörelse enligt lagen om avbetalningsköp. Betalningsskyldig är enligt förslaget i första hand gäldenären och i andra hand den som ansökt om åtgärden. Detta innebär t.ex. att man i samband med en vräkning försöker uppbära en verkställighetsavgift hos den vräkte, och endast i det fall att det inte går att uppbära verkställighetsavgiften hos den vräkte, uppbärs den hos den som

ansökt om vräkningen. Om ansökan om vräkning återkallas, uppbärs verkställighetsavgiften hos sökanden.

I fråga om säkringsåtgärder föreslås i enlighet med nuvarande praxis att det skall stadgas att skyldigheten att betala verkställighetsavgift åligger sökanden, eftersom en säkringsåtgärd är tillfällig och domstolen först vid den slutliga behandlingen med stöd av 7 kap. 10 § rättegångsbalken avgör vem som slutgiltigt skall ersätta kostnaderna för verkställigheten av säkringsåtgärden. Vid en uppgörelse enligt lagen om avbetalningsköp räknas sökanden till godo inte bara köpesumman och kostnaderna utan också den utsökningsavgift som sökanden betalat och det föreslås därför att sökanden skall ha uteslutande betalningsskyldighet skall bibehållas.

5 §. *Befriade från betalningsskyldighet.* Enligt förslaget skall böter och vite också i fortsättningen indrivas utan utsökningsavgift. Likaså skall i enlighet med gällande princip utsökningsavgift inte uppbäras vid verkställighet av fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter eller ett beslut enligt vilket en viss egendom har dömts förbrukad till staten. I motsats till vad som nu är fallet föreslås också verkställigheten av en förverkandepåföljd för ett penningbelopp vara avgiftsfri. I praktiken gäller detta t.ex. belopp som polisen har påträffat hos en dömd och konfiskerat. Ett sådant belopp som har tilldömts staten har med stöd av lagen om verkställighet av bötesstraff (318/63) och förordningen om verkställighet av bötesstraff (321/69) ansetts vara statens fordran och utmätningssmannen uppbär följaktligen utsökningsavgift enligt slutsumman på indrivningskvittot. Förverkandepåföljderna står i nära samband med verkställigheten av straff och ådömda förverkandepåföljder både i form av pengar och varor skall därför enligt förslaget uppbäras avgiftsfritt. Dessutom skall för klarhetens skull nämnas att en tabellavgift uppbärs hos gäldenären vid verkställighet av en ordningsbot. Detta är nuvarande praxis som skall göras klarare genom lag. Enligt 18 § ordningsbotslagen (66/83) gäller angående verkställighet av ordningsbotsföreläggande vad som är stadgat om verkställighet av laga kraft vunnna dom och om indrivning av böter. En ordningsbot får emellertid inte förvandlas till fängelsestraff. Enligt det föreslagna stadgandet gäller betalningsfriheten inte avgifter för parkeringsfel eller ersättningar som har tilldömts staten.

Däremot skall verkställigheten vara avgiftsfri för målsäganden i ett brottmål. Detta kommer i fråga när målsäganden i ett brottmål ansöker om ersättningar som tilldömts honom och verkställigheten möter hinder, dvs. gäldenären är t.ex. medellös. Propositionen motsvarar i detta hänseende nuvarande lag.

Verkställighet av böter och frihetsstraff söks huvudsakligen av justitieförvaltningsmyndigheterna. Dessa föreslås också i framtiden vara befriade från utsökningsavgifter. Åklagaren, undersökningsledaren eller en anhållningsberättigad tjänsteman kan enligt 2 kap. 3 § och 3 kap. 2 § tvångsmedelslagen (450/87) besluta om reseförbud, skingringsförbud och kvarstad och åklagar- och förundersökningsmyndigheterna föreslås därför fortsättningsvis vara befriade från utsökningsavgifter.

Skattemyndigheterna utgör den största sökandegruppen inom utsökningen. Eftersom länsskatteverken är skyldiga att försöka fortsätta indrivningen om den skattskyldige påträffas, om gäldenären får utmättningsbar inkomst eller egendom eller om hindret för indrivningen försvinner av någon annan anledning, kan enligt principen om orsakande inte utsökningsmyndigheternas hinderavgift uppbäras hos skattemyndigheterna. På denna grund föreslås att skattemyndigheterna fortfarande skall vara befriade från utsökningsavgift, dvs. hinderavgift, eftersom den skattskyldige betalar tabellavgiften, om skatteskulden kan indrivas hos honom.

Underhållsbidrag samt underhållsbidrag som tilldömts ett barn enligt 5 kap. 4 § skadeståndslagen (412/74) skall enligt förslaget indrivas avgiftsfritt. Detta är en ny befrielse från avgifter. För närvarande kommer sådana ansökningar om underhållsbidrag huvudsakligen från kommunerna. Vanligtvis utmäts ett visst månatligt belopp från de underhållsskyldigas lön för att redovisas till kommunen som avkortning på underhållsbidragsskulden. Från varje rat uppbärs först utsökningsavgift. Det anses att beloppet som redovisas först till kommunen och därefter från kommunen vidare till barnet bör höjas och det föreslås därför att ingen utsökningsavgift skall uppbäras, varvid den andel som redovisas till barnet växer. I praktiken går det inte att skilja den del som utgör det kommunala underhållsstödet från den del som skall redovisas till kommunen och för enkelhetens skull föreslås därför att utsökningssavgiften slopas också från den kommunala

underhållsstöddelen. Sloandet av utsökningssavgiften för underhållsstödsskulden påverkar inte det belopp som redovisas till barnet. Betalningsbefrielsen skall gälla både hinderavgiften, som den som ansöker om underhållsbidrag betalar, och tabellavgiften, som erläggs av av den som betalar underhållsbidrag. Betalningsbefrielsen gäller framför allt mindrebe- medlade underhållsbidragsgäldenärer, eftersom skulden i allmänhet kan indrivas snabbare hos förmögna underhållsbidragsgäldenärer och förmögna människor mera sällan förekommer som underhållsbidragsgäldenärer i utsökningen. Det är i praktiken besvärligt att bland besluten särskilja de få underhållsbidragsbeslut som gäller någon annan än barn. Av denna anledning och för att, om ett underhållsbidrag har tilldömts någon annan än ett barn, det är fråga om en person med en svag social ställning, föreslås det att alla ärenden som gäller indrivning av underhållsbidrag befrias från utsökningsavgifter.

Då det i praktiken kan förekomma fall i vilka det vore oskäligt att uppbära utsökningssavgifter, föreslås att genom förordning kan stadgas om befrielse från utsökningsavgifter, om det med tanke på rättsvärden eller sociala ändamål finns en grundad anledning till det. Också handräckningen mellan utmättningsmän förblir avgiftsfri. Om detta behöver inte stadgas särskilt, eftersom en utmättningsman som begärt handräckning inte är part i utsökningen.

6 §. *Hänvisningsstadgande.* Förfarandena för att bestämma utsökningsavgifter är nära förbundna med de egentliga verkställighetsförrättningarna. Det föreslås därför att vid bestämmandet av utsökningsavgifterna i tillämpliga delar skall iakttas vad som stadgas i utsökningslagen. Härmed avses närmast stadgandena i utsökningslagens 1 kap., som gäller utmättningsmannens befogenheter, delegering och övervakningsskyldighet samt ändringssökande.

Enligt förslaget skall i stadgandet uttryckligen nämnas att i fråga om ändringssökande iakttas vad som stadgas i utsökningslagen, så att av lagen om utsökningsavgifter klart framgår den föreslagna principen att ändring i utsökningsavgifterna söks på samma sätt som i den egentliga verkställighetsförrättningen. Hänvisningen till utsökningslagens stadganden om ändringssökande är viktig för ändringssökandet också därför att ändringar i utsökningslagens stadganden om ändringssökande har föreslagits i regeringspropositionen RP 23/94 rd

och dessa ändringar, om de genomförs, bör gälla också utsökningsavgifterna.

Enligt 1 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) får skatter och offentliga avgifter utsökas utan dom eller utslag. Enligt vedertaget bruk skrivs denna princip för klarhetens skull in i varje lag eller förordning som gäller offentliga avgifter. Det föreslås därför att avgifterna enligt lagen om utsökningsavgifter är utmättningsbara utan särskild dom eller särskilt beslut såsom i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg stadgas. Stadgandet motsvarar övriga stadganden om indrivning av statliga avgifter.

7 §. *Närmare stadganden.* I den föreslagna lagen om utsökningsavgifter har de allmänna grunderna till att utsökningsmyndigheternas prestationer skall vara avgiftbelagda samt de allmänna grunderna för storleken av avgifterna definierats i enlighet med 62 § regeringsformen. Närmare stadganden om utsökningsavgifterna och verkställigheten av lagen föreslås utfärdas genom förordning. För att den tabellavgift som föreslagits för indrivning av en penningfordran skall fungera i praktiken har de allmänna grunderna för beloppen fastställts i lagen endast i fråga om den övre och den nedre gränsen.

Närmare stadganden om uppbörden av avgifter föreslås utfärdas genom förordning. Den avgift som för närvarande motsvarar verkställighetsavgiften uppbärs i praktiken i vissa osäkra fall i förskott. Också vissa utsökningskostnader kan krävas i förskott. Enligt förslaget skall verkställighetsavgiften fortsättningvis uppbäras i förskott. Samma möjlighet föreslås för intygs- och kopieringsavgiften, eftersom beställda handlingar inte alltid avhämtas eller löses ut. Hinderavgiften, verkställighetsavgiften samt intygs- och kopieringsavgiften är enligt

förslaget sådana utsökningsavgifter som kan uppbäras i efterskott mot räkning. Om räkningen inte betalas vid en viss tidpunkt ersätts enligt förslaget kostnaderna för dröjsmålet genom en fast dröjsmålsavgift eller dröjsmålsränta.

Om utsökningsavgifter skall enligt förslaget inte stadgas genom justitieministeriets beslut utan genom förordning, emedan stadgandena om den närmare regleringen av tabellavgiften och stadgandet om indrivning och dröjsmålsränta skall utfärdas genom förordning.

8 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft ca tre månader efter att den har antagits och blivit stadfäst. Genom lagen upphävs samtidigt stadgandena om utsökningsavgifter i 5 och 6 §§ lagen om utsökningsväsendet.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Genom förordning skall närmare stadgas om utsökningsavgifter och verkställighet av lagen samt om betalningstider och dröjsmålsräntan eller den fasta dröjsmålsavgift som uppbärs på grund av underlåtenhet att betala en avgift. Genom förordning kan stadgas att utsökningsavgifter inte uppbärs om det finns en grundad orsak till det med tanke på rättsvården eller sociala ändamål. Ett utkast till förordning om utsökningsavgifter bifogas propositionen.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft tre månader efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om utsökningsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tillämpningsområde

För att täcka de kostnader som åsamkas staten uppbärs utsökningsavgifter till staten för verkställighetsåtgärder och andra prestationer som de lokala utsökningsmyndigheterna utför, om inte något annat stadgas på annat ställe i lag eller i förordning. Utöver utsökningsavgifterna är parterna skyldiga att betala de kostnader för utsökningsärenden som anges i utsökningslagen. Som sådana kostnader betraktas emellertid inte postavgifter, bankernas serviceavgifter eller avgifter för registerutredningar som en utmättningsman skaffar på tjänstens vägnar.

Om avgifter som uppbärs till staten för stämningsdelgivning stadgas särskilt.

2 §

Utsökningsavgifter

Utsökningsavgifter för verkställighet som gäller penningfordringar är tabellavgift, hinderavgift och försäljningsavgift. Vid annan verkställighet är verkställighetsavgiften utsökningsavgift. För intyg, kopia eller någon annan expedition som på begäran utfärdas särskilt uppbärs intygs- eller kopieringsavgift.

3 §

Avgifternas belopp

För indrivning av en penningfordran skall gäldenären betala en tabellavgift, som fastställs som jämnt stigande avgift enligt storleken av det belopp som inflyter för en fordran, så att den minsta avgiften är 40 mark, om den fordran som indrivits eller en del av den är högst 400 mark och den största avgiften 2 000 mark, om den fordran som indrivits eller en del av den är större än 100 000 mark.

Om handlingarna återsänds till sökanden på grund av att indrivningen mött hinder eller för att sökanden återkallat sin ansökan, skall sökanden betala en hinderavgift, som är fast och motsvarar de genomsnittliga totalkostnaderna för konstaterande av hinder.

För försäljning av utmätt fastighet, outbrutet

område, fartyg i fartygsregistret, luftfartyg, aktie i bostads- eller fastighetsbolag samt exekutiv auktion av inteckningsbara fordon eller arbetsmaskiner enligt 1 § lagen om inteckning i bil uppbärs utöver den tabellavgift som anges i 1 mom. en försäljningsavgift.

Försäljningsavgiften, verkställighetsavgiften, intygs- och kopieringsavgiften är fasta och motsvarar de genomsnittliga totalkostnader som staten åsamkas för prestationen.

Totalkostnaderna räknas ut på det sätt som stadgas i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

4 §

Uppbörd av avgifter

Betalningsskyldigheten för utsökningsparterna börjar då ärendet kommer in för utsökning.

Tabellavgiften och försäljningsavgiften tas ut ur det influtna beloppet eller den influtna köpesumman efter att de utsökningskostnader som stadgas i utsökningslagen har tagits ut men före andra fordringar. Tabellavgiften uppbärs hos gäldenären också i det fall att fordran under utsökningen har betalats till någon annan än utmättningsmannen.

Verkställighetsavgiften uppbärs hos gäldenären i samband med verkställigheten. Om verkställighetsavgiften inte kan uppbäras hos gäldenären, uppbärs den hos sökanden. För verkställighet av säkringsåtgärd samt för handräckning och uppgörelse enligt lagen om avbetalningsköp (91/66) uppbärs verkställighetsavgiften enbart hos sökanden.

5 §

Befriade från betalningsskyldighet

Böter och vite uppbärs avgiftsfritt. Vid verkställighet av ordningsbot uppbärs tabellavgift hos gäldenären. Hos en målsägande som i ett brottmål har tilldömts ersättning uppbärs inte hinderavgift. Verkställigheten av straff och förverkandepåföljder är avgiftsfri.

Justitie- och skatteförvaltningsmyndigheter-
na samt åklagar- och förundersökningsmyndig-
heterna befrias från utsökningsavgifter.

Underhållsbidrag samt skadestånd som nå-

gon är skyldig att betala ett barn enligt 5 kap. 4 § skadeståndslagen (412/74) indrivs avgiftsfritt.

Genom förordning kan stadgas att utsökningssavgift inte uppbärs, om det med tanke på rättsvården eller sociala ändamål finns grundad anledning till detta.

6 §

Hänvisningsstadgande

Om utmätningssmännens verkställighetsåtgärder i fråga om fastställande av utsökningssavgifter gäller, om inte något annat stadgas i denna lag, i tillämpliga delar vad som i utsökningsslagen stadgas om verkställighet och ändringssökande.

Avgifter som stadgas i denna lag eller i en förordning med stöd av den får uppbäras utan dom eller beslut i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningssväg (367/61).

7 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om utsökningssavgifter

samt verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas att verkställighetsavgiften samt intygs- eller kopieringsavgiften skall betalas i förskott eller fastställas en tid inom vilken den hinderavgift, verkställighetsavgift och intygs- eller kopieringsavgift som uppbärs hos sökanden skall betalas samt fastställas en dröjsmålsränta eller en fast dröjsmålsavgift som skall uppbäras för underlåtenhet att betala en avgift.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .
Genom denna lag upphävs i lagen den 14 december 1984 om utsökningssväsendet (866/84) mellanrubriken före 5 § samt 5 och 6 §§, av dessa lagrum 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom lagen av den 29 december 1988 och den 8 januari 1993 (1272/88 och 13/93).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas redan innan den träder i kraft.

Helsingfors den 30 september 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Anneli Jäätteenmäki*

Förordning om utsökningsavgifter

På föredragning av justitieministern stadgas med stöd av lagen den 199 om utsökningsavgifter (/):

1 §

Tillämpningsområde

För de lokala utsökningsmyndigheternas prestationer uppbärs såsom utsökningsavgift till staten tabellavgift, hinderavgift, försäljningsavgift, verkställighetsavgift samt intygs- och kopieringsavgift enligt denna förordning, om inte något annat stadgas i lag eller nedan i denna förordning.

2 §

Tabellavgift

För indrivning av penningfordran skall gäldenären betala tabellavgift enligt beloppet på den fordran som indrivits eller en del därav enligt följande:

högst 400 mark	40,—
över 400 mark och högst 1 000 mark	70,—
över 1 000 mark och högst 2 000 mark	130,—
över 2 000 mark och högst 4 000 mark	250,—
över 4 000 mark och högst 10 000 mark	400,—
över 10 000 mark och högst 50 000 mark	600,—
över 50 000 mark	1 000,—

3 §

Hinderavgift

När verkställighetshandlingarna återsänds till sökanden på grund av att indrivningen av penningfordran mött hinder eller sökanden återkallat sin ansökan, skall sökanden i hinderavgift betala 90 mark per ärende. När ansökan återkallas på grund av att fordran under

utsökningen betalats till någon annan än utsökningsmyndigheten, uppbärs hinderavgiften hos sökanden, om inte en tabellavgift enligt 2 § motsvarande det betalda beloppet har kunnat uppbäras hos gäldenären.

4 §

Försäljningsavgift

För köpesumman vid en exekutiv auktion på utmätt fastighet och jordområde uppbärs 5 000 mark i försäljningsavgift.

För köpesumman vid en exekutiv auktion på ett fartyg i fartygsregistret, luftfartyg, en aktie i ett bostad- eller fastighetsbolag samt inteckningsbara fordon eller arbetsmaskiner enligt 1 § lagen om inteckning i bil (5/77) uppbärs 2 000 mark i försäljningsavgift.

5 §

Verkställighetsavgift

För varje ärende uppbärs 1 000 mark i verkställighetsavgift. Av verkställighetsavgiften uppbärs emellertid endast hälften, om parten uppfyller sin skyldighet innan de egentliga verkställighetsåtgärderna vidtas.

6 §

Intygs- och kopieringsavgift

För intyg och kopior som utfärdas på särskild beställning uppbärs intygsavgift eller kopieringsavgift enligt följande:

1) intyg över anteckningar på dagbokskortet 50 mark per utsökningsärende,

2) intyg för kreditupplysningsverksamhet 50 mark plus 7 mark per person,

3) för en kopia av en specificerad handling 5 mark för första sidan och 3 mark för varje därpå följande sida och om beställaren inte specificerar handlingen och den måste letas fram ur arkivet, uppbärs 50 mark för kopian av den första sidan och 3 mark för varje därpå följande sida,

4) om ett intyg eller en kopia skickas mot postförskott, uppbärs ytterligare en extra intygs- eller kopieringsavgift om 30 mark.

För ett intyg eller en kopia som skickas per telefax uppbärs avgift enligt 1 mom.

För handlingar som utfärdas till parterna utan särskild beställning uppbärs ingen avgift.

Ett intyg över ett på grund av hinder återsänt öppet utsöknings- eller indrivningsärende, som utfärdats för ansökan om skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93), befrias från intygsavgift.

7 §

Uppbörd av avgifter

Utsökningsmyndigheten kan kräva att sökanden betalar verkställighetsavgift enligt 4 § innan verkställigheten inleds samt intygs- eller kopieringsavgift enligt 5 § innan intyget eller kopian utfärdas. Om hinderavgiften, verkställighetsavgiften, intygs- eller kopieringsavgiften inte har indrivits i förväg eller i samband med

verkställigheten, uppbärs de i efterskott i samband med överlåtelsen av handlingen, mot postförskott eller mot särskild räkning.

När en avgift uppbärs mot räkning skall den betalas senast på räkningens förfallodag, som inte får utsättas tidigare än tre veckor eller senare än sex veckor räknat från dag då räkningen ges till kunden eller till posten för befordran.

Om den betalningsskyldige inte inom utsatt tid betalar en avgift som han förordnats att betala eller inte löser ut ett postförskott, kan hos honom uppbäras ytterligare 50 mark per prestation i dröjningsavgift.

8 §

Närnmare anvisningar

Justitieministeriet meddelar vid behov närnäre anvisningar om verkställigheten av denna förordning.

9 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Genom denna förordning upphävs förordningen av den 8 februari 1985 (161/85) jämte senare ändringar.